

Udvikling af Udeskole

– et treårigt udviklings- og demonstrationsprojekt

Resultater, konklusioner og anbefalinger

UNDERSVINGNS
MINISTERIET

Miljø- og
Fødevarerministeriet

Bring ideas to life
VIA University College

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udvikling af Udeskole

Udarbejdet for Undervisningsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet af VIA UC og Steno Diabetes Center.

Denne publikation bedes citeret som: Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2018): Udvikling af Udeskole - et treårigt udviklings- og demonstrationsprojekt. Resultater, konklusioner og anbefalinger.

Rapport publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole.

Forsidefoto: Richard Hare

Layout: Tobias Frost, www.studiofrost.dk

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**

**Miljø- og
Fødevareministeriet**

Bring ideas to life
VIA University College

**Steno Diabetes Center
Copenhagen**

Forord

Skoleudviklingstiltag kommer og går. Udeskole består. Igennem mange år har arbejdet med elevers dannelse, læring og trivsel uden for skolens mure været en naturlig del af den danske skoletradition. Nu har vi for første gang unikke forskningsresultater, der dokumenterer, hvordan udeskole styrker elevers motivation, faglige læring og trivsel. Ofte fokuserer vi meget på at vurdere effekter af skoleudviklingstiltag i forhold til elevers læring. Det er vigtigt. Men udeskoleprojektet peger desuden på, at elever er glade for at være i de undervisningsmiljøer, som udeskole indrammer, og de efterspørger mere af det.

Projektet har hele vejen igennem været i tæt samarbejde med de mange danske skoler, der praktiserer udeskole. Derved er der ikke bare blevet produceret forskningsresultater, men også rigtig mange praksisnære publikationer, som skolerne kan anvende i deres fremadrettede arbejde. Tilsvarende er der blevet udviklet aktionslæringsforløb og afholdt konferencer.

Gennem følgeforskningen er det dokumenteret, at der arbejdes ret forskelligt med udeskole i skolens fag, men samlende pegede resultaterne på, at udeskole styrker:

- faglig læring
- trivsel og motivation
- fysisk aktivitet

Det ser ud til, at vekselvirkning mellem udeskole og undervisning i klasselokalet kan øge mulighederne for at realisere formålet med folkeskolen samt indholdet i folkeskolereformen. I den forbindelse kan især potentialer for elevernes faglige læring, sociale klima, herunder trivsel og motivation, samt bevægelse fremhæves.

Det er vigtigt, at vi værner om det fortsatte arbejde med udeskole. Vi kan se, at vores internationale samarbejdspartnere er særligt interesserede i få integreret udeskole og udeliv i dagtilbud og skoler. De efterspørger inspiration og erfaringer fra vores uddannelses- og forskningsmiljøer. Vi har en opgave som professionshøjskoler og universiteter i fortsat at styrke vores miljøer omkring udeskole og udeliv.

Andreas Rasch-Christensen,
Forskningsleder VIA

Indhold

7 1. Indledning

- 7 1.1. Baggrund
- 7 1.2. Formål
- 7 1.3. Målgrupper
- 7 1.4. Opbygning og læsevejledning

9 2. Baggrund

- 9 2.1. Hvad er Projekt UaU?
- 10 2.2. Hvorfor projekt UaU?
- 11 2.3. Hvordan projekt UaU?

15 3. Resultater

- 15 3.1. Følgeforskning i udeskole i dansk, matematik og natur/teknologi
- 16 3.2. Kortlægning
- 16 3.3. Undersøgelse af elevers præferencer for udeskole
- 17 3.4. Det gode skoleudviklingsprojekt
- 18 3.5. Netværksdannelse
- 19 3.6. Udeskolevejlederuddannelse

23 4. Konklusioner og anbefalinger

- 23 4.1. Konklusioner
- 23 4.2. Anbefalinger og handleanvisninger til praksis, politik og forskning

27 5. Litteratur udarbejdet i projekt UaU

- 27 Her kan du læse mere om udeskoles betydning og potentialer
- 27 Her kan du læse mere om god praksis, udvikling og udbredelse af udeskole
- 29 Her kan du læse mere om følgeforskning
- 29 Her kan du læse mere om kortlægning
- 29 Her kan du læse mere om elevers oplevelser af og syn på udeskole
- 29 Her kan du læse mere om udeskole på demonstrationsskolerne
- 30 Her kan du læse mere om udeskolevejledere og udeskolevejlederuddannelsen

1

2

3

4

5

**Børnene tegner inspireret
af en rundvisning.**

Foto: Statens Museum for Kunst

1. Indledning

1.1. Baggrund

Undervisningsministeriet og Miljøministeriet initierede i 2013 et udviklingsarbejde, Udvikling af Udeskole (UaU). UaU havde til formål at udvikle og formidle praksisnær viden om udeskole og herved understøtte en videreudvikling af arbejdet med udeskole i Danmark og skabe et godt grundlag for udbredelse af udeskole som undervisningsmetode. Projektet blev finansieret af midler fra Undervisningsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet. Projektet blev ledet af VIA University College som projektejer i et samarbejde med Professionshøjskolen Metropol, Københavns Universitet, UC Nord og Steno Diabetes Center Copenhagen. Projektet blev indledt i januar 2014 og afsluttet i december 2017. Projektledere var Niels Ejbye-Ernst og Peter Bentsen.

1.2. Formål

Denne korte og populærvidenskabelige rapport har til formål at opsummere og formidle væsentlige resultater, konklusioner og anbefalinger fra projekt UaU.

1.3. Målgrupper

Rapporten henvender sig til alle, der har interesse for udeskole. Den primære målgruppe er skoleledere, lærere, pædagoger, politikere og konsulenter.

1.4. Opbygning og læsevejledning

Rapporten består ud over denne indledning af tre dele. I afsnit 2 beskriver vi baggrunden for projekt UaU. I afsnit 3 opsummerer vi UaU-projektets vigtigste resultater i seks delafsnit. I afsnit 4 følger en opsummering af projektets vigtigste konklusioner og anbefalinger til praksis, politik og forskning. Imellem afsnittene er der indsat tekstbokse, der præsenterer centrale begreber, pointer og cases fra projektet. Afslutningsvis henviser vi til nogle af de mange artikler, der blev udarbejdet til skoler og forskningsfelter, hvor interesserede læsere kan finde uddybende publikationer til alle rapportens dele.

**Undersøgelse af en sø i Vestjylland.
Pædagogen Thomas står for den
gruppe der fanger dyr i den
næringsfattige sø.**

Foto: Niels Ejbye-Ernst

2. Baggrund

1. Hvad er udeskole?

I dette projekt er udeskole en bred betegnelse for undervisning med udgangspunkt i fagenes mål (Fælles Mål), der regelmæssigt og over længere tid gennemføres uden for klasseværelset og skolens mure. Udeskole bygger på, at eleverne anvender den teoretiske viden og de færdigheder, de opnår igennem undervisningen i klassen, ude i relevante omgivelser; eller de opnår teoretiske eller praktiske indsigter i uderummet som efterfølgende kan bearbejdes og videreudvikles i klasserummet. Udeskole kan foregå mange steder omkring skoler, fx i skolegården, i naturområder, på virksomheder, på museer, ved og i kirker, på genbrugspladser, i lokalområdet mv.

2.1. Hvad er Projekt UaU?

I forbindelse med implementeringen af folkeskolereformen 2014 planlagde Undervisningsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet at styrke udeskole som en del af arbejdet med en længere og mere varieret skoledag. I arbejdet

med projektet blev følgende fremhævet som begrundelse for at indføre udeskole i sammenhæng med reformen 2014:

- Udeskole kan være praksisnær anvendelsesorienteret undervisning, der bygger på elevernes erfaringer.
- Eleverne kan fordybe sig i undervisningen gennem praktisering af den viden, de har tilegnet sig.
- Aktive elever lærer mest.
- Udvidelse af læringsrummet kan tilgodese flest mulige elevers læringsstrategier.
- Variation gennem besøg, problemløsning og møder med lokale rollemodeller kan skabe flere veje til læring.
- Elevernes trivsel kan forøges gennem variation af læringsaktiviteter.
- I undervisning med udeskole indgår bevægelse som en direkte del af dagen.
- Lærere og pædagoger har glæde af at samarbejde om udeskole.

Som fremhævet ovenfor antages udeskole at have en række potentialer til både at styrke den faglige læring og understøtte elevernes alsidige udvikling og kreativitet. Udeskole kan skabe øget sammenhæng mellem teori og praksis, give gode rammer for en undersøgende og problemorienteret undervisning, fremme koncen-

2. Forskningen viser: Udeskoles betydning og potentialer

Eksisterende forskning tyder på, at udeskole kan have positiv betydning for elever:

- faglige læring
- sociale klima, trivsel og motivation
- fysiske aktivitet

Det ser således ud til, at vekselvirkning mellem udeskole og undervisning i klasselokalet kan øge mulighederne for at realisere formålet med folkeskolen samt folkeskolereformen. I den forbindelse kan især potentialerne i forhold til den faglige læring, det sociale klima og herunder trivsel og motivation samt bevægelse fremhæves.

De faglige læreprocesser forbedres

Forskning tyder på, at der er særlige potentialer i udeskole med henblik på elevers faglige læring, når den er baseret på sanselige, konkrete og æstetiske processer båret af elevernes engagement og nysgerrighed. Der er meget, der tyder på, at undervisning i naturen eller i forskellige

kulturinstitutioner i vekselvirkning med undervisning i klasserummet skaber særlige muligheder for elevers læring.

Udeskole giver et godt socialt klima

Enkelte både danske og norske studier har sandsynliggjort, at undervisning og læringsaktiviteter i forbindelse med udeskole understøtter et godt socialt klima i elevgruppen. Udeskoleaktiviteterne understøtter også elevernes koncentrationsevne og fordybelse og lægger et godt grundlag for elevers arbejde med problemløsning. Det fremhæves, at det at lære i udeskole virker motiverende og meningsfuldt for eleverne, samt at lærere oplever, at disse anderledes læringsbetingelser skaber flere kammeratskabsrelationer end traditionel klasseundervisning.

Udeskole betyder øget bevægelse

Det er velundersøgt, at elever, der deltager i udeskole, bevæger sig mere end elever i traditionel undervisning i klasseværelset.

trationsevnen og fordybelsen hos eleverne, ligesom at udeskole understøtter en mere varig læring gennem alle sanser. Desuden fremmer udeskole gode sociale relationer og udviklingen af nye sociale relationer, og undervisningsformen kan indebære varierede undervisningsformer og skoledage.

Se boks 2 - Forskningen viser: Udeskoles betydning og potentialer

2.2. Hvorfor projekt UaU?

Udeskole har været en del af arbejdet i folkeskolen de sidste 10-15 år på mange forskellige sko-

ler. Undervisning udenfor klasserummet har ofte været gennemført af få lærere og klasser på den enkelte skole, og udviklingen af arbejdet har ofte været båret af ildsjæle. To kortlægninger i 2007 og 2014 viste, at udeskole som skoleprojekt oftest har bestået af skrøbelige og kortlevende projekter. Det var kun få skoler, der havde langvarige systematiske erfaringer med arbejdsformen. Med henblik på at videreudvikle udeskole i Danmark, at opsamle eksisterende erfaringer om udeskole samt at skabe et godt grundlag for en udbredelse af udeskole som undervisningsmetode, blev projekt UaU sat i gang i foråret 2014.

3. Inspirationsguide til god praksis i udeskole

Formålet med inspirationsguiden var at bidrage til udviklingen af udeskole i folkeskolen. En af hensigterne med publikationen var at undersøge, dokumentere og diskutere udvalgte teoretiske, empiriske, forsknings- og erfaringsbaserede perspektiver og eksempler på god praksis og dermed at finde svar på spørgsmål som "hvad er god udeskole?", "hvorfor udeskole?", og "hvordan god udeskole?". I guiden blev betegnelsen god praksis bevidst benyttet, og ikke "best practice", under antagelsen af, at der ikke findes én bestemt udeskolepraksis, der er bedst. God undervisningspraksis er baseret på teorier om læring, uddannelsesforskning, politiske valg og erfaringer fra lærere, pædagoger og elever, og det er derfor et komplekst og reflektivt forehavende. Gennem erfaringer med og diskussioner af inspirationsguiden kan skoler og pædagogisk personale bidrage til denne refleksion. Publikationen er målrettet lærere, skoleledere og skolebestyrelser.

2.3. Hvordan projekt UaU?

Projektet startede i foråret 2014 og blev afsluttet i december 2017. Det første år blev anvendt til at kortlægge og undersøge udeskole i Danmark, og her blev landets 15 mest erfarne udeskoler identificeret. Disse 15 skoler deltog i aktionslæringsforløb i forskellige fag og bidrog med erfaringer om god praksis, organisering af skoledagen, klasserumsledelse ved udeskole og konkrete undervisningsforløb. Skolernes erfaringer blev formidlet til kommende demonstrationsskoler i konkrete praksisnære og handleanvisende artikler, bl.a. om hvordan udeskole kan startes op, samt i publikationen "Inspirationsguide til god

4. Udeskole-styregruppe

På alle demonstrationsskoler blev der nedsat en skolestyregruppe, der bestod af fem personer: en person fra ledelsen og fire lærere eller pædagoger fra personalegruppen. Styregruppen mødtes jævnligt, og tre gange i løbet af projektåret opsamlede de erfaringer i projektets to evalueringsværktøjer: Forandringsmodellen og Beskrivelsen af skolens udeskolekoncept. Styregruppen var vært ved kurser og møder, og skolens konsulent deltog i styregruppens møder for at støtte, og for at ønske og behov for fx kurser kunne opfyldes.

praksis i udeskole", som efterfølgende har været anvendt af alle skoler i projektet. Det første år blev afsluttet med en national konference, hvor 33 nye demonstrationsskoler deltog. De erfarne skolars lærere afholdt en række inspirationsworkshops for de nye deltagere i projektet. I det første år blev elevers opfattelse af og præferencer for udeskole undersøgt gennem et spørgeskema, der blev besvaret af alle elever (N=689) på seks af de erfarne udeskoler.

Se boks 3 - Inspirationsguide til god praksis i udeskole

I det andet projektår deltog 33 demonstrationsskoler. Alle skoler havde mulighed for at trække på en lang række konsulenttydelser fra fx professionshøjskoleundervisere med speciel udeskolekompetence, naturvejledere, museumsfolk og forskere. Skolerne kunne designe deres eget udviklingsprojekt på baggrund af et kursuskatalog i et samarbejde mellem en konsulent, en styregruppe på skolen og flest mulige fra skolens personale.

Se boks 4 - Udeskole-styregruppe, s. 12

Det tredje skoleår deltog 18 demonstrationsskoler i projektet på lignende vilkår. I løbet af andet og tredje år blev det satset på at opbygge forskellige former for netværk mellem projektets skoler og andre interesserede skoler, kulturinstitutioner og naturcentre.

I skoleåret 2015/16 blev der uddannet ca. 60 naturvejledere og museumsformidlere som eksterne udeskolevejledere. Udeskolevejlederne var fordelt i hele landet, og alle deltagere skulle som led i deres efteruddannelsesforløb afholde et kursus for en lokal skole.

Udeskolevejlederkurset for eksterne formidlere blev så stor en succes, at der også blev afholdt et tilsvarende kursus for lærere på demonstrationsskolerne i 2016/17. Her blev 60 lærere fra de fleste af UaU's demonstrationsskoler uddannet til at vejlede kolleger på deres egne skoler.

Fra foråret 2015 blev de tre store fag i folkeskolen, dansk, matematik og natur/teknologi fulgt gennem følgeforskning. Der har ikke tidligere været forsket i fagenes specifikke indhold, undervisningsformer og elevers oplevelser i udeskole i Danmark.

Fremstilling af æblemost i hjemkunds-kab. Børnene fandt æbler på græsset på skolens arealer.

Foto: Niels Ejbye-Ernst

Besøg i ZOO. Her er mulighed for at få mange indtryk når dyrene håndteres.

Foto: Københavns Zoologiske have

3. Resultater

I det følgende skitserer vi de væsentligste resultater fra UaU. Vi har samarbejdet med mange engagerede og dygtige lærere og pædagoger, der har arbejdet ihærdigt med at indføre udeskole på deres demonstrationsskoler. Gennem besøg på skolerne og gennem samarbejde med udeskolekonsulenterne var det tydeligt, at mange af resultaterne bedst kan beskrives lokalt, i form af glade elever og engagerede lærere, begejstrede forældre og interessante og relevante undervisningsforløb. Mange lærere og pædagoger har været begejstrede for undervisningsforløb i byrummet, i byhaverne eller i lokalområdet, og en del af disse forløb vil blive samlet i en gratis E-læringsguide til alle skoler i Danmark (udkommer i sommeren 2018). I E-læringsguiden beskrives resultater på projektniveau, vel vidende at de lokale resultater også er mindst lige så vigtige. Vi beskriver resultaterne i seks underafsnit.

3.1. Følgeforskning i udeskole i dansk, matematik og natur/teknologi

Fokus i følgeforskningen var 1) at undersøge form og indhold i minimum ti undervisningsforløb, hvor udeskole indgik i hvert af fagene dansk, matematik og natur/teknologi, samt 2) at undersøge disse forløbs indflydelse på elevernes oplevede læring, motivation, trivsel og be-

vægelse. Gennem følgeforskningen blev det dokumenteret, at der arbejdes ret forskelligt med udeskole i de tre fag.

Følgeforskningen resulterede i fire artikler samlet i én rapport. En artikel om hvert af fagene dansk, matematik og natur/teknologi og en opsamlende artikel, der indeholder data og resultater fra de forskellige fag. Der er forskelle indenfor de tre fag, som interesserede læsere kan fordybe sig i ved at læse underartiklerne i rapporten. Følgeforskningen var baseret på et mixed-methods-design og byggede på data fra spørgeskema til 603 elever i de tre fag, fokusgrupper med lærere og elever i hvert fag, observationer i forbindelse med dataindsamling og (for dansk og natur/teknologi) analyse af indsamlede UaU undervisningsforløb. Spørgeskemaundersøgelser med eleverne viste:

- At elever er glade for udeskole
- At elever har det godt med deres kammerater, når de har udeskole
- At elever oplever, at de bevæger sig meget, når de har udeskole
- At undervisningsplaner med udeskole godt kan gøres tydeligere, for at eleverne kan se og opleve sammenhæng mellem udeskole og den samlede undervisning
- At mange elever efterlyser mere udeskole

De faglige artikler viser samme resultater.

Anbefalinger til undervisning gennem udeskole (samlet for fagene). På baggrund af det empiriske arbejde fremhæves vigtigheden i, at:

- Undervisning udenfor klasserummet indgår i et skoleprojekt, hvor ledelse og lærere samarbejder om fx struktur, kontakter med lokalområdet og praktiske udfordringer.
- Udeskole gøres til en integreret del af undervisningen, og at udeskole anvendes, hvor arbejdsformen kan bidrage fx til en øget konkretisering af fagenes indhold.
- At læreren sikrer, at der skabes transfer mellem de forskellige dele af undervisningsforløbet, og at eleverne inddrages i undervisningen, således at de oplever medbestemmelse.
- At udeskole anvendes regelmæssigt, så lærere og elever får dybere erfaringer med undervisningsformer uden for klasserummet.
- At udeskole har en tydelig struktur på baggrund af Fælles Mål. Det faglige indhold ved udeskole skal kommunikeres klart, så eleverne oplever undervisning udenfor klasserummet som en integreret del af skoledagen.
- At der udarbejdes en årsplan for skolens brug af uderummet. Derved kan der mere systematisk arbejdes med Fælles Mål, underviserne kan støtte og inspirere hinanden, og eleverne kan opleve en regelmæssighed med rammer og rutiner, der skaber kontinuitet og ro omkring udeskole, hvilket sikrer faglighed og trivsel.

3.2. Kortlægning

Kortlægning af udeskole blev gennemført som telefoninterviews med ledere på samtlige af landets skoler. For at deltage i et telefoninterview var inklusionskriteriet, at skolen regelmæssigt arbejdede med udeskole minimum en halv dag hver anden uge året rundt. Kortlægningen blev gennemført på samme måde som en tilsvarende undersøgelse i 2007. I løbet af de 7 år var der

sket en stigning på ca. 33% af antallet af udeskoler i Danmark.

Se boks 5 - Resultater af kortlægning i 2014

3.3. Undersøgelse af elevers præferencer for udeskole

På seks af de 15 demonstrationsskoler blev alle elever adspurgt om deres holdninger til at arbejde med udeskole. Det var skoler fra forskellige dele af landet, og både store og små skoler indgik i materialet. I 2016 blev denne spørgeskemaundersøgelse, som var foretaget med 689 elever, publiceret. Eleverne markerede, at de var glade for dage med udeskole. De udtrykte, at udeskoledage var ugens bedste skoledage, at undervisningen ikke var kedelig, når der var udeskole, og at de bedre kunne fastholde koncentrationen ved udeskole (med individuelle og kønsmæssige forskelle).

Undersøgelsens konklusioner var, at:

- Danske skoleelever er positive omkring udeskole.
- Der er ingen klar indikation af, at yngre elever bedre kan lide udeskole end ældre elever.
- Drengene kan bedre lide udeskole end pigerne, om end begge køn generelt er glade for udeskoleundervisning.
- Drengene oplever, at de har lettere ved at holde opmærksomheden på undervisningen og huske, hvad de lærer i udeskoleundervisningen. Pigerne melder imidlertid, at de har sværere ved at koncentrere sig i udeskole.

Undersøgelsen viser, at udeskole har potentiale til at engagere elever, at mindske skoletræthed og at fremme trivsel ved skolearbejdet.

Se boks 6 - Hvad siger forældre og skolebestyrelse til arbejdet med udeskole?, s. 18

5. Resultater af kortlægning i 2014

Kortlægningen identificerede i alt 344 skoler i Danmark, som praktiserede udeskole. Blandt folkeskolerne blev der identificeret 241 skoler (17,8 % af alle folkeskoler), som praktiserede udeskole i mindst én klasse på skolen. For frie grundskoler blev der identificeret 103 skoler, der praktiserede udeskole (18,8 % af alle frie grundskoler). Undersøgelsen viste, at det var flest indskolingsklasser (på ca. 150 skoler), der arbejdede med udeskole, men at der også var skoler, hvor alle klasser fra 0.-9. klasse inddrog udeskole i undervisningen hver uge (på ca. 20-30 skoler).

Hvor ofte praktiseres udeskole blandt folkeskolerne?

Hovedparten af informanterne praktiserede udeskole en gang om ugen enten en hel eller en halv dag om ugen.

Hvilke fag indgår i udeskole?

Opgørelsen viste, at natur/teknologi, dansk og matematik var de fag, der oftest indgik i ude-

skole. Følgeforskningen blev derfor centreret om disse fag.

Geografiske forskelle inden for udeskole

Udeskole blev ved kortlægningen overvejende praktiseret af skoler, der lå i mindre byer, idet næsten 70 % af skolerne lå i byer med under 20.000 indbyggere. Ved sammenligning med undersøgelsens øvrige data fremgik det desuden, at der var en overrepræsentation af små et-sporede skoler med 7-8 klasser blandt skolerne, der praktiserer udeskole.

Hvor foregår udeskole?

Mange af udeskoleaktiviteterne foregik i natur og grønne områder, men kulturinstitutioner blev også anvendt af ca. 70 % af de skoler, der arbejdede med udeskole.

Udeskole som en integreret del af årsplanen

Kortlægningen viste, at næsten 95 procent af alle skoleledere svarede, at udeskole var en del af årsplanen.

3.4. Det gode skoleudviklingsprojekt

På alle 65 demonstrationsskoler blev der gennemført et udviklingsprojekt. På nogle skoler var projektet afgrænset til nogle klassetrin, og på andre skoler var alle klassetrin på skolen med i projektet.

Skolerne udarbejdede en forandringsmodel, hvor mål og visioner i projektet blev sammensat med udfordringer og barrierer. I modellen sammenholdt skolerne kommunale mål og skolens mål med det, de ønskede, at eleverne skulle lære ved skolens praksis med udeskole. De vurderede også, hvilke indsatser der skulle til for at

opfylde målene, og de overvejede, hvad dette ville betyde på lærer- og ledelsesniveau.

Deltagerne i udviklingsprojektet (indskoling, mellemtrin, udskoling eller kombinationer af afdelinger) sammensatte gennem deres styregruppe et læringsprogram for skoleåret med kursusdage for hele skolen og fx fag-kursusdage for udvalgte lærergrupper. Mange skoler kortlagde deres lokalområder, og de identificerede, hvilke kulturinstitutioner eller lokale kræfter de kunne samarbejde med. Mange skoler ændrede på deres udeomgivelser og etablerede fx skolehaver og andre læringsfaciliteter.

6. Hvad siger forældre og skolebestyrelse til arbejdet med udeskole?

I forbindelse med UaU har skolerne besvaret et spørgeskema, hvor de beskriver arbejdet med udeskole. Alle skoler har skrevet om, hvordan udeskole er blevet indført, og hvordan lærere, ledelse, forældre og skolebestyrelse har taget imod udeskole. Som helhed er forældrene meget begejstrede for, at der er blevet indført udeskole på deres skoler, idet næsten alle skoler skriver, at projektet med at indføre udeskole nyder stor forældreopbakning, og at skolebestyrelsen er "medejere" af projektet. På en demonstrations-skole i Karlebo var det fx skolebestyrelsen, der fik overbevist det pædagogiske personale på

skolen om, at udeskole kunne være en god idé. Efterfølgende gik forældrene i spidsen for projektet ved at udføre konkret arbejde med uden-dørsfaciliteter og ved at støtte ansættelsen af en udeskolevejleder på skolen. På en skole i Ålborg arrangerede lærergruppen en skolefest i samarbejde med skolebestyrelsen, hvor udeskole blev præsenteret for alle forældrene gennem små workshops om eftermiddagen. Forældrene kunne på den måde ved selvsyn se, hvad udeskole kunne være, og de kunne tale om undervisningen sammen med deres børn.

De skoler, hvor udviklingsprojektet fungerede godt, var skoler, hvor det blev vægtet at lade en styregruppe gennemføre et systematisk arbejde med at lede projektet. Det var skoler, hvor skema og øvrig skolelogistik understøttede arbejdet med udeskole, og hvor lærerne blev støttet i at deltage i kurser og evt. møder på nærliggende skoler. Det var ofte også skoler, der ret hurtigt formidlede på deres hjemmeside, at de prioriterede og praktiserede udeskole.

Der var skoler i projektet, hvor styregrupperne ikke fungerede efter hensigten, og der var skoler, hvor fx sygdom hos nøglepersoner eller lederskift påvirkede projektet negativt. Vi så velfungerende skoler, som benyttede sig af alle konsulenttydelser, og mindre velfungerende projekter, som ikke nød så stor opbakning, som man kunne ønske fra projektholder.

De velfungerende projekter afholdt både kursusdage for alle lærere og kursusdage for mindre interessegrupper af lærere. Der var plads til at invitere eksterne kræfter ind på skolen til oplæg

og samtidig også mulighed for, at lærere kunne dygtiggøre sig gennem aktionslæring og diskussion af undervisningsforløb og lektioner med fagfæller. Af alle skoler, der deltog i projektet, var kun én skole stoppet med at bruge udeskole, da projektet blev afsluttet i sommeren 2017.

Se boks 7 - Ifølge erfarne udeskolelærere er god udeskole karakteriseret ved ..., s. 19

3.5. Netværksdannelse

Ved en rundringning i januar 2017 til skolerne, der deltog i UaU 2015/16 (31 skoler), svarede 18 skoler (svarprocent på 78%), at de deltog i netværk omkring udeskole, mens 7 skoler svarede, at de ikke gjorde. Flere skoler samarbejdede på flere niveauer lokalt og regionalt, fx ved både at samarbejde med naturcentre og fx virksomheder lokalt og ved at deltage i et kommunalt/regionalt projekt. Skolerne deltog både i nationale netværk som fx UdeskoleNet, regionale netværk som fx omkring nationalparker og landsdele, og lokale netværk, hvor en by samler lo-

7. Ifølge erfarne udeskolelærere er god udeskole karakteriseret ved

- konkrete aktiviteter med sammenhæng til undervisningsforløbene, hvor eleverne får mulighed for at se, høre og opleve
- at være baseret på problemløsning
- gruppearbejde med mulighed for selvstændige valg for eleverne
- differentiering, så bogligt svage elever også kan få noget ud af undervisningen
- inddragelse af lokalområdets muligheder (by, museum, foreninger, virksomheder og grønne områder)
- bevægelse som en integreret del af undervisningen
- anderledes relationer mellem lærere og elever
- inddragelse af eleverne i planlægningen

kale kræfter til at støtte skolens arbejde med udeskole. På de skoler, hvor engagementet var højt, deltog personalet i flere netværk, og de følte derfor, at deres arbejde blev set, og at de både formidlede og udviklede deres arbejde med udeskole.

Se boks 8 - Eksempler på lokale netværk og boks 9 - Netværk omkring nationalparker, s. 20

Lokale netværk med forankring i lokalsamfund

En række skoler har udviklet udeskole i et lokalt forankret netværk, hvor virksomheder, borgerforeninger mv. spiller en central rolle. Her fremhæves fire skoler, som deltog i UaU i 2016/17. Der er rigtig mange eksempler på mindre byer,

8. Eksempler på lokale netværk

I Skive Kommune findes SkiveDNA, hvor mange eksterne aktører i lokalområdet er blevet kortlagt med aftaler og undervisningsforløb. Skive Kommune har frikøbt en lærer på alle kommunens skoler i 40 timer pr. år. Lærerne fungerer som ambassadører, der decentralt kan formidle muligheder til kollegaer i overensstemmelse med skolens kultur og traditioner. I UaU deltog tre skoler fra Skive.

I Nordjylland er der startet et netværk omkring udeskole. Her har den lokale lærer- og pædagoguddannelse (UCN) taget initiativ til og samlet skoler fra UaU (som UC Nordjylland vejledte og samarbejdede med i 2016/2017) og andre skoler, der har udeskole på dagsordenen. Netværket er kommunalt med vægt på erfaringsudveksling og lejlighedsvis oplæg udefra såvel som fra lærer- og pædagogseminarierne og skolerne i området. I UaU deltog 7-8 skoler i netværket.

som skaber gode muligheder gennem det lokale samarbejde, tætte kontakter og aktive skolebestyrelser mv.

Se boks 10 - Eksempler på lokale udeskole-netværk, s. 20

3.6. Udeskolevejlederuddannelse

I projektet UaU blev der i 2015 efteruddannet ca. 60 eksterne udeskolevejledere. De eksterne formidlere var fx naturvejledere og museumsfolk, som gerne ville samarbejde med skolerne i nærområdet.

9. Netværk omkring nationalparker

Nationalparkerne har ligeledes etableret muligheder for udeskole. Nationalpark Thy har udformet en lang række undervisningsforslag (Nationalpark Thy Klasseværelset¹) i en styregruppe, som består af lærere og folk fra nationalparken. Her er en række museer også med i arbejdet. Nationalparken har gennem "Nationalpark TV" givet mange eksempler på udeskole på lokale fjernsynskanaler, og det har været muligt for skolerne i området at få gratis transport til nationalparken. Parken har desuden kortlagt alle læringsfaciliteter i det store område, så skoler selv kan finde frem til relevante undervisningssteder.

Andre nationalparker arbejder med udeskole

- Nationalpark Mols Bjerger har samlet en række undervisningstilbud på deres hjemmeside. I alle nationalparker findes der gode faciliteter til undervisning, som naturvejledere og andre med interesse for udeskole kan benytte.
- Nationalpark Vadehavet og Nationalpark Skjoldungernes Land har ligeledes samlet undervisningstilbud på deres hjemmesider.

¹ <http://nationalparkthy.dk/undervisning/>

10. Eksempler på lokale udeskolenetværk

Saltum Skole må siges at have et stærkt netværk omkring deres udeskolemodel. Skolen samarbejder med en borgergruppe, der ønsker at gøre skolen og området attraktivt. Borgergruppen har søgt og fået midler til et udeskolehus og nogle bevægelsesfaciliteter. Skolen samarbejder desuden med en række lokale virksomheder. Selvom skolen har langt til andre skoler, har den oparbejdet et lokalt netværk, der støtter arbejdet med udeskole.

Skørping Skole har ligeledes et stærkt samarbejde med lokalområdet. Udover lokale virksomheder samarbejder skolen med Naturstyrelsens lokale enhed, som har bygget en række undervisningsfaciliteter tæt ved skolen. Skolen kan derfor etablere udeskole i en glidende overgang mellem skolens arealer og statens eller Naturstyrelsens arealer. Skolen har desuden fået indrettet deres udeområde i projektet "Drøn på skolegården" og dermed fået skabt et udeområde, der er attraktivt for alle aldre.

Hjerm Skole ved Holstebro har også et stærkt samarbejde mellem styregruppe, udeskolevejledere, borgerforening og lokale projekter. Skolen samarbejder gennem forældre i skolebestyrelsen med Hjerm Borgerforening omkring oprettelse af et naturområde helt tæt på skolen. Her er allerede etableret en bygning, som ligger ideelt for udeskoleundervisning, samt et interessant naturområde. Skolen samarbejder desuden med et lokalt landbrugsprojekt og Naturstyrelsen omkring Naturens Dag mv.

Hals Skole har startet et lokalt netværk om udvikling af skolen/byen i samarbejde med spejderorganisationer, turistforening, samråd, erhvervsforening, sportsforening og børnehaverne i byen. Skolen er kommet rigtig godt i gang med arbejdet med udeskole gennem uddannelse af udeskolevejledere, der har fået tid til at inspirere og supervisere kolleger på skolen. Hele skolen arbejder med udeskole.

Uddannelsen af de eksterne udeskolevejledere, som var en del af projektbeskrivelsen til UaU, inspirerede projektlederne til også at udarbejde en udeskolevejlederuddannelse for projektets demonstrationsskoler. Der blev udarbejdet et kursusopslag til alle demonstrationsskolerne i projekt UaU, så det blev muligt at få lokalt efteruddannede udeskolevejledere til at vejlede og støtte arbejdet på demonstrationsskolen, samarbejde med de eksterne udeskolevejledere og støtte netværksdannelse.

Se boks 11 - Mål med udeskolevejlederuddannelsen på demonstrationsskolerne

Der var stor søgning til kurserne fra lærere og pædagoger, og ca. 2/3 af demonstrationsskolerne fik deres egen udeskolevejleder. Der deltog 60 lærere på kurserne, og lærerne udarbejdede gennem kursusforløbet eksempler på undervisningsforløb som videofilm, der kunne

anvendes i det faglige samarbejde lokalt på skolerne.

Se boks 12 - Eksterne udeskolevejledere

Det viste sig, at der var et behov for, at de eksterne udeskolevejledere kunne støtte sig til uddannede lærere og pædagogers viden om folkeskolen og folkeskolereformen, når de samarbejdede med skolerne. Efterfølgende har flere skoler uden for projekt UaU ønsket efteruddannelse af lærere til udeskolevejledere.

11. Mål med udeskolevejlederuddannelsen på demonstrationsskolerne

Mål med efteruddannelsen/kurset

- At deltagerne tilegner sig konkrete erfaringer med at undervise udenfor klasserummet og kan planlægge, gennemføre og evaluere udeskole
- At deltagerne opnår erfaringer med at formidle udeskoleundervisning til kolleger gennem vejledning og kollegial sparring
- At deltagerne kan skabe netværk med andre skoler og samarbejde med eksterne formidlere
- At deltagerne på et fagligt højt niveau kan praktisere god udeskole på baggrund af viden, erfaringer og relevant teori

12. Eksterne udeskolevejledere

På kurser med mere end 60 eksterne naturvejledere, museumsfolk og andre eksterne formidlere har kursisterne gennemført et forløb som udeskolevejleder for lærere og pædagoger med interesse for udeskole. I forløbene blev følgende væsentlige pointer og erfaringer fremhævet (i udvalg):

- At udeskolevejledere (eksterne) skal tilrettelægge kursusaktiviteter i samarbejde med lærere og pædagoger, for at kurserne bliver meningsfulde for deltagerne
- At udeskolevejledere skal overlade læringsledelse til lærerne. Lærerne er ansvarlige for kontinuitet og undervisningsforløb i forbindelse med besøg
- At eksterne udeskolevejledere eksplicit skal formidle deres mange erfaringer med at undervise udenfor til skolers personale
- At eksterne udeskolevejledere med fordel kan indgå i lokale netværk og påtage sig at samle lokale kræfter med jævne mellemrum
- At lærere og pædagoger konkret skal lære at kende til mulighederne hos eksterne udeskolevejledere, så de selv kan tage initiativer til samarbejde med disse

**Besøg på en pallefabrik hvor
børnene selv producerede paller.**

Foto: Niels Ejbye-Ernst

4. Konklusioner og anbefalinger

4.1. Konklusioner

I det følgende opsummeres på punktform de væsentligste konklusioner fra projekt Udvikling af Udeskole.

- I projekt UaU er elevernes holdninger til udeskole undersøgt i to undersøgelser. Elever i folkeskolen ser udeskole som en kærkommen variation af skoledagen, de er begejstrede for udeskole, og de ønsker mere udeskole i fremtiden.
- Gennem skriftlige tilbagemeldinger fra projektets skoler ser det ud til, at forældre bakker udeskole op på skolerne.
- Gennem følgeforskning er det dokumenteret, at lærerne ser store potentialer i at inddrage udeskole som en del af deres undervisning. De oplever, at eleverne lærer bedre og er mere motiverede, hvis udeskole er en del af undervisningen.
- Kortlægningen viser, at skoler i Danmark har stigende interesse for at inddrage udeskole som en del af undervisningen. I projektperioden er en række nye skoler startet med undervisningsformen, og i Danmark har parallelprojekter (DGI's udeskoleprojekt og TEACHOUT) betydet, at antallet af skoler med udeskole i Danmark er stigende (sammenlignet med 2007).

- Hvis udeskole som undervisningsform skal støttes, er det vigtigt, at skolerne ser udeskole som hele skolens projekt, hvor ledelse, pædagoger og lærere arbejder sammen. Udeskole skal understøttes lokalt med skemalægning, erfaringsopsamling og videndeling.
- Det er væsentligt, at efteruddannede personer på skolerne, der kan fungere som vejledere, netværkskontakter og inspiratorer i det daglige arbejde.

4.2. Anbefalinger og handleanvisninger til praksis, politik og forskning

Med henblik på yderligere at kvalificere udesko-lepraksis i grundskolen gives her en række anbefalinger. Disse anbefalinger er relevante for både praktikere, politikere og forskere, da alle må være involverede og bidrage for at udvikle, udbrede og forbedre udeskolepraksis. Disse anbefalinger baseres på:

- Udviklingsarbejde med udeskole på 66 skoler med undervisning, aktionslæringsforløb, diskussioner og rapporter fra alle skoler tre gange pr år
- Følgeforskning med mere end 40 besøg på skoler, fokusgruppeinterviews med elever og lærere samt spørgeskemaer til 603 elever

- Undersøgelse af 689 elevers opfattelse af undervisning uden for klasserummet.
- Arbejde med udeskolevejlederuddannelse og netværk på ca. 2/3 af demonstrationsskolerne
- Kortlægning af eksisterende praksis

For yderligere information henvises til de samlede tekster fra projektet.

Praksis

Med baggrund i udviklingsarbejde, elevundersøgelse, følgeforskning og konceptrapporter fra UaU's demonstrationsskoler anbefales det:

- At skoler jævnligt arbejder med undervisning udenfor klasserummet i flest mulige fag
- At udeskole bliver et skoleprojekt, der involverer alle på skolen; skolebestyrelse, ledelse, lærere, pædagoger og elever
- At udeskole og Åben Skole ses som beslægtede idéer
- At skoler samarbejder med lokale kræfter i lokale netværk til gavn for undervisningen, samt at skoler også deltager i regionale og nationale inspirationsnetværk om udeskole
- At skolerne skaber sammenhæng mellem udeskole og klassers øvrige undervisning, så det bliver tydeligt for eleverne, at udeskole er en del af skolens undervisningsaktiviteter
- At skoler eksperimenterer med forskellige former for undervisning udenfor klasserummet, afhængigt af klassetrin. Udeskole i udskolingen skal ofte være helt anderledes end udeskole i indskolinge.
- At skolerne identificerer udeskolevejledere til i samarbejde med en styregruppe at være tovholdere på skolerne for dermed at sikre udvikling lokalt

Politik

- At skolerne støttes strukturelt i at arbejde med udeskole
- At kommuner støtter videndeling mellem skolernes arbejde med udeskole og Åben Skole
- At kommunen tilskynder diverse eksterne formidlere til at samarbejde om udeskole og Åben Skole

Se boks 13 - Skolens samarbejdspartnere, lokale rollemønstre og autentiske undervisere, s. 25

Forskning

- Der mangler forskning, der undersøger faglige, sociale og trivselsmæssige tiltag med udeskole over en længere periode, fx flere skoleår
- Der mangler forskning, der transparent undersøger udeskoles effekt på elevers læring i alle folkeskolens fag
- Det er væsentligt at undersøge udeskole i en dansk praksis, idet en del international forskning undersøger en praksis, der afviger fra dansk udeskolepraksis

Se boks 14 - Forskningen viser: Dansk udeskole i et internationalt perspektiv, s. 25

13. Skolens samarbejdspartnere, lokale rollemodeller og autentiske undervisere

I forbindelse med udeskole møder eleverne ofte personer med særlig viden eller specifikke faglige færdigheder, som kan inspirere dem til at identificere sig med fag og faglige perspektiver. Det kan fx være, når natur/teknologiundervisningen foregår på et naturcenter i samarbejde med en naturvejleder, som er ekspert i dagens tema, eller når undervisningen om brug af træ inddrager den lokale tømrer og virksomhedsejer, som har arbejdet med konstruktioner i træ i en menneskealder. Det er vigtigt for elevers læring, at de kan se perspektiver i og mening med undervisningen. En lærer, der brænder for et projekt, og som i kraft af dette kontakter forskellige eksperter fra lokalområdet, skaber mulighed for, at undervisningen forekommer nærværende og interessant. Den engagerede lærer eller pædagog, der samarbejder med eksterne fagpersoner, har stor betydning for elevernes læringsudbytte.

14. Forskningen viser: Dansk udeskole i et internationalt perspektiv

Hvis man sammenligner dansk udeskolepraksis med andre former for udeundervisning i andre lande, hvor der også er gennemført undersøgelser af praksis, herunder England, Skotland, Australien og New Zealand, ser det ud til, at udeskole i Danmark kan karakteriseres som udbredt på flere klassetrin og over hele landet. Udeskole i Danmark er kendetegnet ved at tage udgangspunkt i fagenes indhold. Udeskole praktiseres af den enkelte faglærer eller tværfagligt. Der er desuden en tydelig sammenhæng mellem undervisningen i klasserummet og undervisning udenfor klasserummet. I andre lande er udeundervisning mere præget af enkeltstående adventure-ture uden for klassen ledet af professionelle guider og uden direkte sammenhæng med de enkelte fags mål. Der er således store forskelle på nordisk udeskole og mange engelsksprogede landes praksisser.

**Besøg på Fiskeri- og Søfarts-
museet. Efter at have interviewet
dyrepassere undersøger 5. klasse
fisk i lavt bassin.**

Foto: Niels Ejbye-Ernst

5. Litteratur udarbejdet i projekt UaU

Her kan du læse mere om udeskoles betydning og potentialer

Se artikel 21 ”Teorier om vidensformer og hukommelse ved arbejde med udeskole” og ”Forskningsoversigt” i artikelsamlingen ”Udvikling af Udeskole - tekstsamling til nye demonstrationsskoler.”

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Teorier om vidensformer og hukommelse ved arbejde med udeskole” i artikelsamling. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Forskning i udeskole. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Her kan du læse mere om god praksis, udvikling og udbredelse af udeskole

Se publikation ”Inspirationsguide til god praksis i udeskole”.

Se artikel 3-10 og 11-17 i artikelsamlingen ”Udvikling af Udeskole - tekstsamling til nye demonstrationsskoler”.

Ejbye-Ernst, N.; Mygind, L.; Bentsen, P. (2016): Inspirationsguide til god udeskolepraksis målrettet skoleledere, lærere og pædagoger. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Vi skal i gang med udeskole til august. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Hvorfor udeskole? Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Kortlægges lokalområde til udeskole. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Vesterager, K. & Lundager Jensen, L. (2015): Udeskole i naturen og byrummet. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Rammerne for udeskole: Skemaplanlægning. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Udeskole-tovholdere, udeskolevejledere og udeskolenetværk. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Struktur og klasserumsledelse i udeskole. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Eksempler på konkrete ude-læringsfaciliteter og overvejelser over anlæg af disse. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N.; Præstholt, S.; Lassen, B. & Bentsen, P. (2016): Udeskole med internet og apps i lommen. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskole på Egebjerg Skole: "Udeskole er jo bare at flytte undervisningen udenfor klasselokalet". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskole på Virklund Skole: "Børnene betragter det som et åndehul i deres hverdag". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskole på Naur-Sir Skole: "Der skal ligge faglige intentioner og mål bag undervisningen". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udeskole på Strandgårdskolen: "Det må aldrig blive et mål i sig selv. Vi skal kun praktisere udeskole, hvis det kan hjælpe til at nå målene med undervisningen". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udeskole på Røsnæs Skole: "Fordi det altid har været en god dag, når vi kommer hjem". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udeskole på Tagensbo Skole: "Fordi det giver så god mening med lige præcis de her børn". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Her kan du læse mere om følgeforskning

Ejbye-Ernst, N.; Mogensen, A.; Østergaard, C.; Sjøgren-Nielsen, L. (2017): Følgeforskning fra projekt Udvikling af Udeskole. Artikelsamling publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Transfer og undervisning i forskellige omgivelser. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Her kan du læse mere om kortlægning

Se artikel 2, "Undersøgelse af udbredelsen af udeskole i 2014", i artikelsamlingen "Udvikling af Udeskole - tekstsamling til nye demonstrationsskoler".

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2016): Undersøgelse af udbredelsen af udeskole i 2014. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Her kan du læse mere om elevers oplevelser af og syn på udeskole

Se artiklen "Danske skoleelevers oplevelser af og syn på udeskole".

Mygind, L.; Ejbye-Ernst, N.; Bentsen, P. (2015): Danske skoleelevers oplevelser af og syn på udeskole. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Her kan du læse mere om udeskole på demonstrationsskolerne

Se artikel 1, 13, 14, 15, 16, 17, 18 og 19 i artikelsamling "Udvikling af Udeskole - tekstsamling til nye demonstrationsskoler".

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udvikling af udeskole 2014-2017. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskole på Egebjerg Skole: "Udeskole er jo bare at flytte undervisningen udenfor klasselokalet". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskole på Virklund skole: "Børnene betragter det som et åndehul i deres hverdag". Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskole på Naur-Sir Skole: ”Der skal ligge faglige intentioner og mål bag undervisningen”. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udeskole på Strandgårdsskolen: ”Det må aldrig blive et mål i sig selv. Vi skal kun praktisere udeskole, hvis det kan hjælpe til at nå målene med undervisningen”. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udeskole på Røsnæs Skole: ”Fordi det altid har været en god dag, når vi kommer hjem”. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

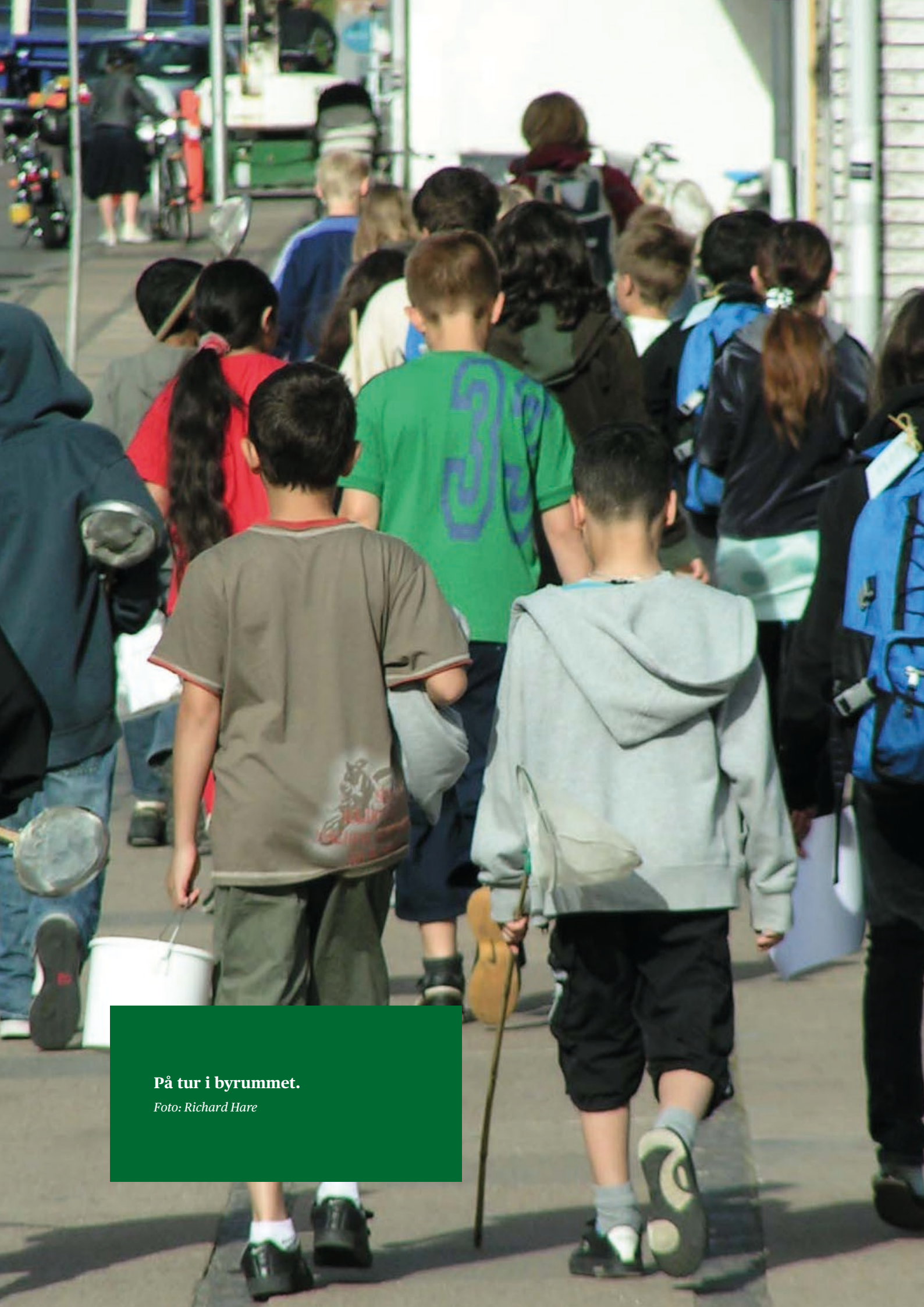
Bentsen, P. & Ejbye-Ernst, N. (2015): Udeskole på Tagensbo Skole: ”Fordi det giver så god mening med lige præcis de her børn”. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af Udeskole. Undervisningsministeriet.

Her kan du læse mere om udeskolevejledere og udeskolevejlederuddannelsen

Se artikel 8 ”Udeskoletovholdere, udeskolevejledere og udeskolenetværk” i artikelsamling.

Ejbye-Ernst, N. & Bentsen, P. (2015): Udeskoletovholdere, udeskolevejledere og udeskolenetværk. Artikel publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af udeskole. Undervisningsministeriet.

Ejbye-Ernst, N. & Hjulmann, P. (2016): Udeskolevejledere - eksterne formidlere i skolen. Rapport publiceret på EMU Danmarks Læringsportal, www.emu.dk, som en del af projekt Udvikling af udeskole. Undervisningsministeriet.

På tur i byrummet.

Foto: Richard Hare